

מאמרים. עורך הביטאון. העוסק כלי-כך בעבודתו. נעזר בשירותיו של מישור-שליחים פרטי.

נחילת 1984 הבין רענן שהסוס עומד להיגמר. והפרה כבר אינה מסוגלת לתת עוד חלב. הוא פנה לפטרונו אבן, ובין ייעוץ פוליטי לרכי-לות מיפלגתית פנימית, ביקש כמה הטבות. כחודש מאי, כאשר אבן התחיל לחשוש שתיקהחוף כממשלת המערך עומד להישמש מידיו, בא אליו רענן לעזור לו במלאכת הלובי הפנימי מיפלגתית.

התמורה באה בצורת מיכתב של אבן למנכ"ל בית ברל. רענן קיבל רטרואקטיבית מחודש ינואר 84. דירוג עיתונאים +9 הניתן לעיתונאים ותיקים ביותר, אחרי שנות עבודה רבות — 25 שעות נוספות בחודש, עשרה ימי אש"ל בחודש ותשלום 75 אחוז מהוצאות הטלפון בביתו.

רענן גם רגא לרכות שלו. גם לה רטרואקטיבית. היא קיבלה דרגה 5 בדירוג העיתונאי. אחזקת רכב עד 500 קילומטר בחודש, 20 שעות נוספות לחודש ואחזקת טלפון של 200 שיחות לחודש.

וכל זאת, במערכת עיתון שאינו מופיע כבר יותר משנה.

לבלוע את הכובע

אבן אף הרחיק לכת ודרש מגזברות בית-ברל לשלם לאל-תר את כל חובות מיגוון. הגיבור, יוסף גריסר, רצה לבלוע את כובעו כשראה בכמה מסתכמת הדרישה — מאות אלפי שקלים.

באותן שיחות שקיים רענן עם אבן בימי ערב הבחירות, הוא הבטיח לה"כ המזדקן עזרה ביצירת שדולה, שתיפי על במיפלגה למען הענקת תפקיד בכיר ביותר לאבן. היום מבין יושבי ראש ועדת החוקי והביטחון של הכנסת, שרענן היה טוב כדיבורים. בשטח לא הראה רענן כל פעילות, ומכאן שגם תוצאות לא היו יכולות להיות.

מי משלם בעד הביטאון המיפלגתי הכושל?

מיגוון

עד כאן

ניסים אלמוג שהיה או מנכ"ל בית ברל התלבט קשות אם לתת לרענן את התפקיד. הופעל עליו לחץ מכל ה"צדדים ואלמוג נכנע.

רענן התחייב לשקם את מיגוון ולהפוך אותו לביטאון אידיאולוגי של טוענים יריביו, התגלה ככשלון. הוא החל ללמוד באוניברסיטה, ובמקום לכתוב את החומר שהיה עליו לכתוב, השתמש במחברים פריילאנס — עובדים בלתי-קבועים, המקבלים שכר (בזמנים קבועים). הפך לכתביעת בלתי-סדירה. בית ברל מימן את אחזקת משרד-הביטאון ברחוב רופין בתל-אביב.

אבל זה לא הכל. המיטמכים ש"נמצאו בבית-ברל מוכיחים שרענן, כמו כל עסקן-מפא"י אחר, ידע לחלוב היטב את הפרה. בעניין זה הוא מייצג דור שלם של צעירים, שהמיפלגה שימשה להם אמצעי אידיאלי לקידום אישי, אולי אפילו ציני, על חשבון הכלל.

הביטאון, שאינו מופיע ואינו מבטא, מעסיק רכות מערכת, אריאלה פרידמן; הוא משלם למנקה שירים, תנחום אבגר; משלם למרפסה מיקצועית; וכמובן, מוציא הון-עתק על תירגומי

ביטאונה, רמזור, כשיחיאל (חיליק") לקט היה ראש המישרת. כשלקט התפטר ב"1974 בגלל גילוי הלא-צעיר, נכנס במקומו רענן, שמילא את תפקידו במשך זמן של פחות מקרנציה. תקופה קשה פקדה אחר-כך את רענן בגלל משבר אישי שהעיב על חייו. אבל הוא התאושש. ב"1978 החל לעבוד אצל דב בן-מאיר, כמר הגיע לבית ברל. הזמין אותו לשם אשר מניב, שהיה או עורך מיגוון. רענן שימש כרכז מנחה של קבוצות משתל"מים כמוסד, הפך לסגן-עורך. כשמינב פרש, ב"1982, ועבר למרכז מפלגה, קיבל רענן לידיו את עריכת הביטאון המיפלגתי.

את ההחלטות הנכונות שקיי-אבל באחרונה אהרון הראל, מנכ"ל בית ברל, היתה המתת-חסד של הביטאון האידיאולוגי של מיפלגת העבודה, מיגוון.

הוצאת הביטאון עלידי בית ברל היתה אמצעי תשלום נסתר למיפלג-גה, שמיוון היה אמור להיות מורה הדרך הרעיוני שלה.

הראל החליט, בעצה אחת עם אבא אבן, וישבראש מועצת המנה"לים של הקרן, להעביר את הוצאת הביטאון למיפלגה, מתוך הנחה ש"ברחוב הירקון 110 לא יהיה איש שיקח על עצמו לבזבז עליכר הרבה כסף.

אך הראל עשה רק חצי עבודה. הוא לא החליט על הפסקת עבודתו של עורך הביטאון, אשר מזה שנה אינו מופיע עוד. העורך, נתן רענן, עסקן-מיפלגה אפור השולח ידו בכ"תיבה עיתונאית, ממשיך לקבל מש"כורת מלאה.

סיפורו של רענן משתלב היטב בסיפור הביטאון המיפלגתי.

מיגוון החל להופיע לפני תשע שנים. לפני הופיע אות, בעריכת דויד שחם, שנסגר אחרי סיכסוך אידיאולוגי עם גולדה מאיר. התפוצה שלו היתה כה נמוכה, עד כי ברור כי אפילו לא כל חברי מרכז מיפלגת העבודה קנו אותו. למכירה החופשית ולמנויים גם יחד נדרשו 800 עות'קים בלבד.

ככל שהחל להופיע, עלה הביטאון בכל שנה לקרן ברל ככנסטון בין 60 ל"100 אלף דולר בשנה.

חלק מההוצאה היה על תירגומו לשפות שונות. אך מי שהגדיר את הסאה היה העורך.

לחלוב את הפרה

רענן, בן-עיר שבא להכשרה לקיבוץ, לשעבר ראש המישרת הצעירה, היה פעיל במישרת ועורך

אבסך להפסיל כמחלקת הפננון, כנהלת החשבונות ובפדור החשבונות
את התנאים הכאים לגבי מסכורתו של ה"נתן רענן, עורך "מיגוון".
החל מסכורת חודש ינואר 84 (כולל) ואילך, את התנאים הכאים למפורט להלן:
א. דירוג עתונאים +9 (לעורך "מיגוון"), לפי דירוג הסכר העיתונאי.
ב. 25 שעות נוספות לחודש.
ג. תשלום ימי האש"ל על-פי כמסה של עד 10 ימי אש"ל שלמים לחודש.
ד. תשלום * 75 מהוצאות הטלפון בביתו.

תנאי-העבודה של נתן רענן

לעורך עיתון שלא מופיע -

אבסך לקבוצ כמחלקת הפננון, כנהלת החשבונות ובפדור החשבונות
את סכרה של אריאלה פרידמן כרכות מערכת "מיגוון" לפי המפורט להלן,
ובכן ליחיל עירבון הפרואקטיבי של מסכורתה (מיום 1.1.84) לפי הסיכוסים הכאים, לגבי מסכורתה מתאריך 1.1.84 ואילך:
א. תנסקתה כדירוג 5 לפי סולם הסכר העיתונאי.
ב. אחזקת רכב של 500 ק"מ לחודש.
ג. אחזקת טלפון של 200 שיחות לחודש.
ד. 20 שעות נוספות לחודש.

תנאי-העבודה של אריאלה פרידמן

- ולרכז מערכת שלא קיימת

לפני חמישה חודשים, בשיאו של משבר כלכלי במוסד, גילה אבן שהוא ירצה בארצות-הברית למען שיקום תדמית חברת אמפיל של בנק הפועלים. שנפעה בשיאה של פרשת לוינסון. החברה, כך הובטה, תיזן בתמורה הלוואה נוחה לבית-ברל (העולם הזה 23.5), ועתה יגייס אבן כספים, כשהוא נהנה מיקרה גוברת מעבר לים בזכות השתתפותו בסדרה הטלוויזיונית מורשה. על תולדות העם היהודי.

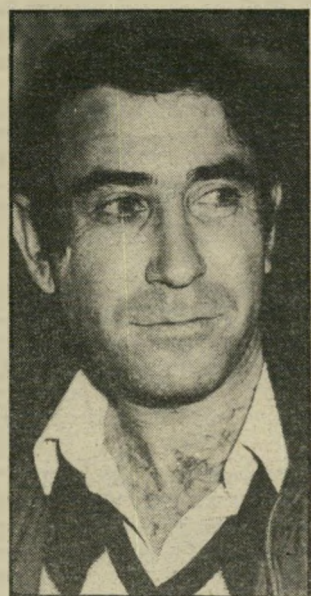
פרס אינו מסתפק ביוקרתו של אבן וביכולתו לגייס כסף לקרן. הוא נכנס אישית בעובי הקורה. וזה מזור מאוד. פרס יודע בוודאות שבית ברל אינו משמש רק מיתקן להינון תנועתי, אלא צינור לגיטימי, ואולי בלתי-לגיטימי, להעברת כספים למיפלגה. כמשך שנים היה פרס זהיר ביותר בכל הקשור לכסף ולמקורות-מימון מיפלגתיים. יריביו ניסו להטיל בו רפש. אך לשווא. ידיו לא נגעו בוהמה הזו. האם עתה, דווקא כשהוא מכה בתפקיד המחייב והירות כפולה ומכופלת, הוא ייכשל? בן-ציין ציטריין

לוגיות שלשמן הוקמה המיכללה לפני 12 שנה, ושלמעשה איכוכה בהישגיה עד היום.

לגעת בזוהמה

בעבר חלם גם אבן להפוך את מידרשאות בית-ברל למרכז-כוח שלו. אינטלקטואלי מעיקרו, אבל בג"לל בעיות כספיות ואישיות לא עלה הרעיון על פסי הביצוע.

בשיחה עם פרס והראל, על מידרשאות בית-ברל הסביר בן-עמי שה"מרכז לא יהיה מכוון למחקר היסטורי, אלא מרכז חי הבודק והחוקר בעיות שוטפות. המפיק והמפרסם ניירות עבודה, דיברו הגות וספרים בענייני אקטואליה. דובר על השתלמויות לפי עלים וקורס שנתי יוקרתי למנהיגות וסוציאליסטית של מיפלגת העבודה. ראשיהמשלה לא יכול היה לשרב להצעה המפתה כזו. פרס, הואכה לה"חך בתרבותניקים, נתן תשובה חייד בית, הכסף, כך הבטיח, יגיע בתוך ארבעה עד שישה חודשים וייכנס ל"קופת קרן ברל ככנסטון.

היסטוריון בן-עמי הבטחות שוות מעט מאוד

הפרופסור שלמה בן-עמי, ראש בית הספר להיסטוריה באוניברסיטת תל-אביב. בן-עמי הוא בעל שם עולמי, כתחומו, אבל החשובה מכל היא העובדה שגולד במארוקו. הוא מירחי שבכוחות עצמו ובעקשנות רבה טיפס למקום בכיר בקהילה האקדמית בארץ. ערב הבחירות ניהל פרס פלירט עם בן-עמי. שמו הוזכר כחבר המועמדים ברשימה לכנסת, שפרס היה מעוניין בהם. נרמו שפרס יבקש ממנו להיות יועץ מיוחד לראש-הממשלה או אפילו שר-החינוך. בן-עמי היררה כהצעות ולבסוף רחה את הפיתויים. הוא הגיע למסקנה שהבטחות כפוליטיקה שוות מעט מאוד, והחליט להקים לו מרכז-כוח משלו.

ההצעה שהיפנה אליו הראל מספקת את רצונו לכנות לעצמו עוצמה פוליטית במיפלגת העבודה, על תקן האידיאולוג של המיפלגה.

גם להראל, היונה ההגונה, משמש בית ברל מוקד לשימור כוחו. אחרי שאיכר את כל העמדות האירגוניות שהיו לו בעבר, לבית-ברל דרושים המכון ובן-עמי, כדי למלא את הפונקציות האידיאולוגיות

סופרים ואנשי-רוח במיפלגת העבור — פרויקט מיוחד שפרס גילה בו עניין רב. באותה שנה שבה נכתב המיסמך מימן בית-ברל את רכז מכון האמרגיה של מיכה חריש, שהועסק גם כיועץ ודוברו של חריש בכנסת. בדיקה שערך העולם הזה מוכיחה, כי מאז שאבן התבקש לתת את דעתו לעובדות שפורטו במיסמך, מאום לא השתנה כטיב היחסים שבין המיפלגה והקרן. הסכומים שבהם מדובר, על-פי המטבע המקובל בתנועת העבודה, הרולר, מגיעים עד ל"250 אלף לשנה. אבן כנראה לא נתן את דעתו לבעיות העיוניות של מעבר הכסף מכפר-סבא למרכז שברחוב הירקון 110, בתל-אביב — אולי משום שכל הוצאותיו, ריככו, נהגו ונסיעותיו לחו"ל ממומנות על-ידי הקרן.

עכשיו יגדל כסום זה. 10% מתוך חמישה מיליון הרולר שפרס התחייב להביא למוסד, מיועדים לבנייני חדש של הראל: מרכז לחקר תנועת העבודה והסוציאליזם. באותה שיחה גורלית בין הראל ופרס, בערב חתונת בנו של ברעם, רובר על המכון ועל מי שיעמוד-בראשו: